

УДК 332.3:711.4 +911.9: 528.4+502.171 (477)

**ОСОБЛИВОСТІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ
НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ПРИДНІСТЕР'Я***Сухий П.О., Атаманюк М.-Т. М**Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*

Розглянуто особливості сучасного землекористування в населених пунктах Тернопільської області, які безпосередньо прилягають до берегової лінії р. Дністер. Досліджено компонентну структуру земельного фонду та особливості його територіальної диференціації. Розраховано значення коефіцієнта антропогенної перетвореності досліджуваної території. Запропоновано варіанти оптимізації використання земельних ресурсів на перспективу.

Ключові слова: земельний фонд, землекористування, коефіцієнт антропогенної перетвореності, раціональне землекористування, оптимізація використання земельних ресурсів.

Актуальність теми дослідження. Земельні ресурси належать до визначальних у житті суспільства і в останні роки використовуються надзвичайно інтенсивно, виконуючи одночасно функції просторового базису; природного ресурсу та засобу виробництва. Надмірне антропогенне навантаження на землю, як компонента геосистеми, у процесі природокористування призводять не лише до втрати продуктивності, але й формування незбалансованої структури землекористування, яка в майбутньому не здатна забезпечити комфортні умови проживання населення, збереження та відтворення природних властивостей земель.

Досліджувана територія Тернопільського Придністер'я займає площу 66220 га (4,79 % від загальної площі) Тернопільської області й безпосередньо межує з водоохоронною зоною р. Дністер і нині є об'єктом посиленої уваги з боку органів місцевого самоврядування, нинішніх та майбутніх землевласників у планах яких зміна цільового призначення земель для розвитку будівництва та створення рекреаційно-туристичної інфраструктури.

Мета, завдання та методи досліджень. Метою наукового дослідження є вивчення сучасної структури землекористування та розрахунок антропогенної перетвореності території сільських, селищних та міських рад Тернопільського Придністер'я, обґрунтування шляхів оптимізації землекористування.

Із-поміж основних завдань, що ставились авторами статті були:

- приведення аналізу сучасної структури землекористування в розрізі низових адміністративно-територіальних утворень, які безпосередньо прилягають до берегової смуги р. Дністер;

- визначення ступеня антропогенної перетвореності та розробка рекомендацій щодо напрямків екологічно-стабільного землекористування на досліджуваній території.

Багатоаспектність явищ, процесів та чинників, що аналізуються у статті зумовила використанням

низки методів із-поміж яких: аналізу, порівняльно-географічного, статистичного, картографічного та рейтингового аналізу.

Аналіз попередніх досліджень. Зважаючи на досить тривалий період заселення досліджуваної території та її господарського освоєння, питанням використання земельного фонду Тернопільської області й зокрема її Придністерської частини присвячено низку досліджень фахівців географів, економістів, істориків та аграрників. Із-поміж напрацьованих потрібно звернути увагу на дослідження проведені М.-Т. Атаманюк, К. В. Дарчук [1], Г. І. Денисюком, О. В. Заставецькою, І. П. Ковальчуком, М. В. Питуляком, М. Р. Питуляком, С. П. Позняком, О. Г. Телегузом [2], В. П. Руденком [4], Л. П. Цариком [6], П. О. Сухим [5] та ін. Посилена увага до вивчення сучасного стану й прогностичного використання земельних ресурсів у Тернопільському Придністер'ї в сучасних умовах пов'язана з інтенсивним залученням територій особливо сільських рад у сферу оздоровчо-рекреаційного, природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення.

Виклад основного матеріалу. Раціональне використання й охорона земельних та водних ресурсів – два взаємопов'язаних процеси, що передбачають: оптимізацію розподілу земельного фонду та його ефективне використання; оптимізацію структури окремих видів земельних угідь, відповідно до природно-економічних зон і районів; запобігання затопленню, підтопленню, заболоченню земель, погіршенню їх фізико-хімічних властивостей; розробку і впровадження раціональної системи розселення, забудови сільських та міських населених пунктів, розміщення каналів для перекидання води з багатководних у маловодні райони, великих водосховищ, шляхів сполучення, ліній електропередач, нафтогазопроводів; розробку і впровадження еколого-економічної оцінки земель та використання її для планування розміщення і спеціалізації сільськогосподарського виробництва.

У якості об'єкта дослідження нами обрано територію 33 сільських, 2 селищних та однієї міської рад, що безпосередньо межують із водоохоронною зоною р. Дністер. Географічно вони розташовані на території чотирьох адміністративних районів Тернопільської області – Борщівського (10 од.), Бучацького (7 од.), Заліщицького (14 од.) та Монастириського (5 од.) адміністративних районів.

Загальна площа досліджуваної території складає 66219,4 га (табл. 1). У структурі землекористування об'єкта дослідження найбільшу частку із них займають сільськогосподарські землі (66,2 %), з яких переважає: рілля – 52,5 %; на пасовища припадає – 11,2 %; багаторічні насадження – 1,3%; перелоги – 0,6 %; сіножаті – 0,6 % від загальної площі.

Спостерігаються суттєві територіальні відмінності значень частки орних земель у структурі сільгоспугідь. Найвищі показники розораності притаманні для Дністровської (74,8 %), Вільховецької (74,0 %) Борщівського та Зозулинської (67,0 %) сільських рад Заліщицького районів. Мінімальні значення даного показника характерні для Устячківської (31,6 %), Костільницької (35,0 %), Зеленогайської (37,0 %) та Стінківської (39,0 %) сільських рад (Див. таблицю 2).

Помітне місце у структурі сільгоспугідь займають пасовища, загальною площею 7406,3 га. Найвища частка цього виду землекористувань у Худиківській (23,7 %), Тростянецькій (23,1 %) та Берем'янській (20,0 %) сільських радах.

Територія Придністер'я є традиційним регіоном розвитку садівництва. Значні площі багаторічних насаджень сконцентровані у Зеленогайківській (261,0 га), Коропецькій (74,0 га), Стінківській (52,0 га) та Колоднібській (45,6 га) сільських та селищних радах.

Ліси та лісовкриті площі, які належать до земель лісового фонду займаючи 13217,1 га посідають друге місце у структурі використання земельного фонду. Займаючи 20 % від загальної площі регіону дослідження, вони є важливим екологічностабілізуючим чинником розвитку території. Зазвичай ліси мають вторинне та антропогенне походження. Реліктових лісових масивів практично не збереглося. За величиною площ лісового фонду виокремлюються Стінківська (989,0 га), Устячківська (877,1 га), Коропецька (847,9 га) та Костільницька (816,0 га) сільські та селищні ради. При цьому зазначимо, що найвища лісистість є у Костільницькій сільській раді – 47,3 % (табл. 2). Вища порівняно із пересічною лісистістю спостерігається на території 15 адміністративних утворень. Ліси в основному поширені на ділянках із пересічним рельєфом і приурочені до схилів балок та бортів річкових долин.

Із-поміж інших видів землекористувань необхідно виділити категорію забудованих земель, частина якої пересічно становить на досліджуваній території – 5,1 %. Суттєво збільшується значення показника у містах та селищах міського типу. Так частка забудованих земель у м. Заліщики сягає 40,3 %.

Об'єктами водного фонду зайнято 3,8 % території, при цьому на природні водні об'єкти припадає 3,3 %. Більшість досліджуваної території належить до Національного парку «Дністровський каньйон», саме тому землі природоохоронного призначення займають 54,3 % усієї площі, але при цьому зазначимо, що при земельному обліку вони обліковуються як складові інших категорій. Згідно форми 6-зем окремо землі рекреаційного призначення займають площу 19,8 га.

Важливим етапом дослідження структури земельного фонду прилеглих до р. Дністер населених пунктів є визначення коефіцієнта антропогенної перетвореності території, який враховує як площу виду землекористування так і глибину перетвореності ландшафту. Антропогенний ландшафт – географічний ландшафт, що утворюється внаслідок спрямованої діяльності людини або опосередкованого її впливу на природний ландшафт. Складається з природних і змінених людиною компонентів, що взаємодіють між собою.

При цьому розрахункове значення коефіцієнта антропогенної перетвореності ландшафту може змінюватись в межах від 1 до 10, тобто чим більша площа землекористування і вищий індекс глибини перетвореності ландшафтів тим вищий ступінь змін господарською діяльністю досліджуваної території [1]. Значення коефіцієнта антропогенного перетворення по досліджуваному регіону розраховувались за формулою К. Г. Гофмана та П. Г. Шищенка. Проведені обчислення значень коефіцієнта антропогенної перетвореності приведено у таблиці 2.

Антропогенна перетвореність територій населених пунктів Тернопільського Придністер'я (табл. 3) є наслідком тривалого господарського освоєння території та не раціональної системи землекористування. Практично всю досліджувану територію можна віднести до перетвореної та надмірно перетвореної.

Висновки. Сучасна структура землекористування досліджуваної території сформувалась під впливом низки природно-географічних та соціально-економічних чинників. У загальній площі земельного фонду найбільшу частку займають сільськогосподарські землі (66,2%), ліси та лісовкриті площі – 20 %, забудовані землі – 5,1 %, відкриті заболочені землі – 3,6 % та землі промисловості, транспорту, зв'язку та енергетики – 1,4 %.

Таблиця 1

Структура земельного фонду сільських, селищних та міських рад Тернопільського Придністер'я (га) [3]

№ п/п	Адміністративно-територіальні утворення	Сільськогосподарські землі					Ліси та інші лісовкриті площі	Землі житлово-громадської забудови	Землі промисловості, транспорту та зв'язку	Відкриті заболочені землі	Водні об'єкти		Загальна площа земель
		рілля	перелоги	багаторічні насадження	сіножаті	пасовища					природні	антропогенні	
1	Бабинська	999,9	15,1	6,6	14,6	257,8	350,3	70,9	22,7	111,6	12,5	-	1862,0
2	Вигодська	2424,8	22,8	6,4	5,9	201,6	326,0	167,5	51,5	110,2	199,7	84,6	3601,0
3	Вільховецька	1686,3	-	4,4	0,8	126,4	185,0	128,9	6,1	3,6	103,5	35,0	2280,0
4	Горошівська	1222,1	34,0	-	8,2	89,5	148,8	130,2	5,5	30,6	158,1	0,1	1826,9
5	Дністровська	1138,4	-	21,4	6,0	88,3	128,9	62,3	11,9	1,3	49,1	13,4	1521,0
6	Пилипенська	990,5	43,3	5,3	4,0	303,6	224,9	92,5	30,8	131,7	23,4	-	1850,0
7	Мельниця-Подільська	2041,5	-	43,2	18,4	121,8	487,1	252,9	67,5	22,6	19,3	6,7	3081,0
8	Урожайнівська	1041,6	-	19,0	1,0	210,2	137,3	80,3	24,0	36,6	43,0	5,3	1598,3
9	Устянська	972,0	18,0	11,0	5,0	404,3	311,3	112,2	39,4	128,6	112,1	0,3	2114,2
10	Худиківська	350,5	-	20,0	8,0	193,1	136,2	44,4	15,9	12,7	32,2	1,0	814,0
11	Берем'янська	1052,3	-	46,2	20,0	418,5	445,0	48,0	20,6	17,4	26,0	1,0	2095,0
12	Возилівська	549,0	20,0	15,0	13,4	138,7	6,4	31,3	17,2	13,0	39,0	1,0	844,0
13	Космиринська	682,8	-	13,0	-	81,8	220,5	41,6	9,5	27,8	56,0	-	1133,0
14	Костільницька	603,7	-	20,0	11,0	189,2	816,0	49,2	20,0	12,0	3,0	1,9	1726,0
15	Миколаївська	838,8	-	21,6	22,1	271,5	620,0	79,0	14,0	48,0	79,0	1,0	1995,0
16	Сновидівська	745,4	11,0	14,0	6,3	116,9	461,0	63,2	21,0	26,2	34,0	2,0	1501,0
17	Стінківська	971,6	1,0	52,0	89,0	222,1	989,0	90,5	16,7	24,1	30,0	5,0	2491,0
18	Бедриківська	901,4	30,9	8,0	-	117,7	496,0	68,7	24,3	80,0	26,0	1,0	1754,0
19	Городоцька	538,9	-	18,6	4,0	57,4	167,8	37,1	11,1	66,1	55,0	-	956,0
20	Добрівлянська	715,1	5,5	3,1	-	44,5	281,4	81,5	30,1	24,8	53,0	-	1239,0
21	Зеленогайська	662,6	-	261,0	-	167,0	284,0	129,3	39,1	153,0	95,0	-	1791,0
22	Зозулинська	1304,1	11,2	21,2	1,0	128,6	164,0	104,7	18,0	70,2	124,0	-	1947,0
23	Івано-Золотівська	1072,2	6,2	2,0	-	172,9	270,0	82,4	23,8	138,5	65,0	3,0	1836,0
24	Касперівська	1398,0	82,6	1,4	1,0	340,4	673,2	107,8	58,2	271,2	57,0	130,2	3121,0
25	Колодрібська	958,8	40,3	45,6	12,0	252,7	382,4	98,0	24,2	121,0	82,0	-	2017,0
26	Литячівська	670,9	37,7	19,5	-	267,2	407,9	67,8	12,1	42,6	61,0	2,3	1589,0
27	Синьківська	1121,5	-	4,0	-	206,0	386,0	89,6	43,0	39,9	30,0	2,0	1922,0
28	Устечківська	705,3	16,8	4,5	-	278,0	877,1	61,7	52,2	139,4	93,0	3,0	2231,0
29	Хмельівська	937,1	23,7	12,0	-	136,2	221,0	81,5	12,5	37,0	21,0	5,0	1487,0
30	Шутроминська	570,6	-	13,7	2,0	166,2	454,0	51,1	11,3	35,1	16,0	-	1320,0
31	Заліщицька	209,8	-	17,9	4,7	6,7	49,4	286,4	54,5	24,6	57,0	-	711,0
32	Вістрянська	511,7	-	9,0	-	126,6	176,9	54,4	10,6	42,8	66,0	-	998,0
33	Гориглядівська	505,7	-	4,0	-	76,9	22,0	57,4	12,4	101,7	44,0	-	824,0
34	Коропецька	1674,0	-	74,0	8,0	465,2	847,9	155,0	47,0	107,0	69,0	5,0	3452,0
35	Тростянецька	683,1	-	6,0	-	331,3	311,3	56,0	14,4	13,9	15,0	2,0	1433,0
36	Усте-Зеленська	1303,9	-	20,0	94,2	629,6	751,0	147,6	29,9	101,8	148,0	32,0	3258,0
	По регіону	34755,8	420,1	864,6	360,6	7406,3	13217,0	3362,9	923,1	2368,5	2196,9	343,6	66219,4

Отримані значення коефіцієнта антропогенної перетвореності територій сільських, селищних та міських рад свідчить про переважання у їх складі перетворених (20), надмірно перетворених (6) та максимально перетворених (1) адміністративно-територіальних утворень, на які припадає 75 % від загальної кількості. Значний рівень антропогенної перетвореності є наслідком тривалого господарського освоєння території із переважанням сільськогосподарського землекористування, розвиток якого зумовили сприятливі мікро-

кліматичні особливості долини р. Дністер, родючі ґрунти, наявність достатньої кількості трудових ресурсів у сільській місцевості.

Враховуючи переважання сільськогосподарського землекористування в структурі використання земельного фонду досліджуваної території вважаємо за необхідне розробку проектів землеустрою, які передбачили і забезпечували еколого-економічне обґрунтування сівозмін та впорядкування структури сільгоспугідь з метою організації аграрного виробництва у межах землевлодін та

Частка окремих видів землекористування у структурі сільських, селищних та міських рад Тернопільського Придністер'я (%) [3]

№ п /	Адміністративно-територіальні утворення	Орні землі	Перелоги	Базаторічні насадження	Сіножаті	Пасовища	Ліси та інші лісовкриті площі	Землі житлово-громадської забудови	Землі промисловості, транспорту та зв'язку	Відкриті заболочені землі	Водні об'єкти		Коефіцієнт антропогенного перетворення
											природні	антропогенні	
1	Бабинська	53,7	0,8	0,4	0,8	13,8	18,8	3,8	1,2	6,0	0,7	0,0	6,8
2	Вигодська	67,3	0,6	0,2	0,2	5,6	9,1	4,7	1,4	3,1	5,5	2,3	7,7
3	Вільховецька	74,0	0,0	0,2	0,0	5,5	8,1	5,7	0,3	0,2	4,5	1,5	7,9
4	Горошівська	66,9	1,9	0,0	0,4	4,9	8,1	7,1	0,3	1,7	8,7	0,0	7,4
5	Дністровська	74,8	0,0	1,4	0,4	5,8	8,5	4,1	0,8	0,1	3,2	0,9	7,9
6	Пилипченська	53,5	2,3	0,3	0,2	16,4	12,2	5,0	1,7	7,1	1,3	0,0	7,1
7	Мельниця-Подільська	66,3	0,0	1,4	0,6	4,0	15,8	8,2	2,2	0,7	0,6	0,2	7,8
8	Урожайнівська	65,2	0,0	1,2	0,1	13,2	8,6	5,0	1,5	2,3	2,7	0,3	7,7
9	Устянська	46,0	0,9	0,5	0,2	19,1	14,7	5,3	1,9	6,1	5,3	0,0	6,7
10	Худиківська	43,1	0,0	2,5	1,0	23,7	16,7	5,5	2,0	1,6	4,0	0,1	6,7
11	Берем'янська	50,2	0,0	2,2	1,0	20,0	21,2	2,3	1,0	0,8	1,2	0,0	6,7
12	Возилівська	65,0	2,4	1,8	1,6	16,4	0,8	3,7	2,0	1,5	4,6	0,1	7,9
13	Космиринська	60,3	0,0	1,1	0,0	7,2	19,5	3,7	0,8	2,5	4,9	0,0	6,8
14	Костільницька	35,0	0,0	1,2	0,6	11,0	47,3	2,9	1,2	0,7	0,2	0,1	5,3
15	Миколаївська	42,0	0,0	1,1	1,1	13,6	31,1	4,0	0,7	2,4	4,0	0,1	5,9
16	Сновидівська	49,7	0,7	0,9	0,4	7,8	30,7	4,2	1,4	1,7	2,3	0,1	6,4
17	Стінківська	39,0	0,0	2,1	3,6	8,9	39,7	3,6	0,7	1,0	1,2	0,2	5,7
18	Бедриківська	51,4	1,8	0,5	0,0	6,7	28,3	3,9	1,4	4,6	1,5	0,1	6,5
19	Городоцька	56,4	0,0	1,9	0,4	6,0	17,6	3,9	1,2	6,9	5,8	0,0	6,7
20	Добрівлянська	57,7	0,4	0,3	0,0	3,6	22,7	6,6	2,4	2,0	4,3	0,0	7,0
21	Зеленогайська	37,0	0,0	14,6	0,0	9,3	15,9	7,2	2,2	8,5	5,3	0,0	6,6
22	Зозулинська	67,0	0,6	1,1	0,1	6,6	8,4	5,4	0,9	3,6	6,4	0,0	7,4
23	Івано-Золотівська	58,4	0,3	0,1	0,0	9,4	14,7	4,5	1,3	7,5	3,5	0,2	7,0
24	Касперівська	44,8	2,6	0,0	0,0	10,9	21,6	3,5	1,9	8,7	1,8	4,2	6,8
25	Колодрібська	47,5	2,0	2,3	0,6	12,5	19,0	4,9	1,2	6,0	4,1	0,0	6,6
26	Литячівська	42,2	2,4	1,2	0,0	16,8	25,7	4,3	0,8	2,7	3,8	0,1	6,2
27	Синьківська	58,4	0,0	0,2	0,0	10,7	20,1	4,7	2,2	2,1	1,6	0,1	7,1
28	Устечківська	31,6	0,8	0,2	0,0	12,5	39,3	2,8	2,3	6,2	4,2	0,1	5,3
29	Хмельівська	63,0	1,6	0,8	0,0	9,2	14,9	5,5	0,8	2,5	1,4	0,3	7,4
30	Шутроминська	43,2	0,0	1,0	0,2	12,6	34,4	3,9	0,9	2,7	1,2	0,0	6,0
31	Заліщицька	29,5	0,0	2,5	0,7	0,9	6,9	40,3	7,7	3,5	8,0	0,0	9,3
32	Вістрянська	51,3	0,0	0,9	0,0	12,7	17,7	5,5	1,1	4,3	6,6	0,0	6,6
33	Гориглядівська	61,4	0,0	0,5	0,0	9,3	2,7	7,0	1,5	12,3	5,3	0,0	7,4
34	Коропецька	48,5	0,0	2,1	0,2	13,5	24,6	4,5	1,4	3,1	2,0	0,1	6,6
35	Тростянецька	47,7	0,0	0,4	0,0	23,1	21,7	3,9	1,0	1,0	1,0	0,1	6,7
36	Усте-Зеленська	40,0	0,0	0,6	2,9	19,3	23,1	4,5	0,9	3,1	4,5	1,0	6,2

землекористувань для ефективного ведення сільськогосподарського виробництва, раціонального використання та охорони земель, створення сприятливого екологічного середовища й оптимізації природних ландшафтів.

Список літератури

1. Дарчук К. В. Регіональні особливості антропогенної перетвореності території Івано-Франківської області // К. В. Дарчук, М.-Т. М. Атаманюк. Наук.вісник Черн.університету:збірник наукових праць. Вип. 553-554: Географія. – Чернівці: Чернівецький нац. Ун-т, 2011. – С. 16-19.
2. Моделювання стану землекористування в Подільському Придністер'ї та його оптимізація (на прикладі басейну Коропця) / І. Ковальчук, Ю. Андрейчук, О. Телегуз, Т. Ямилинець // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Географія - №21 (Вип. 32). – Тернопіль, 2012. – С. 140-147.

Антропогенна перетвореність територій населених пунктів Тернопільського Придністер'я (балів)

	<i>Ступінь антропогенної перетвореності</i>	<i>Коефіцієнт антропогенної перетвореності</i>	<i>Адміністративно-територіальні утворення</i>
Лідери	Максимально перетворені	8,51 – 10	Заліщицька
Переслідувачі	Надмірно перетворені	7,51 – 8,50	Вигодська, Вільховецька, Дністровська, Мельниця-Подільська, Урожайнівська, Возилівська
Основний масив	Достатньо перетворені	6,51 – 7,50	Бабинецька, Горошівська, Пилипченська, Устянська, Худиківська, Берем'янська, Космиринська, Городоцька, Добрівлянська, Зеленогайська, Зозулинська, Івано-Золотівська, Касперівська, Колодрібська, Синьківська, Хмелівська, Вістрянська, Гориглядівська, Коропецька, Тростянецька
	Середньо перетворені	6,01 – 6,50	Сновидівська, Бедриківська, Литячівська, Усте-Зеленська
Аутсайдери	Мало перетворені	до 6,0	Костільницька, Миколаївська, Стінківська, Устечківська, Шутроминська

3. Основні показники по землекористуванню адміністративних районів Тернопільської області у 2009-2011 роках / Головне управління земельних ресурсів у Тернопільській області. – Тернопіль, 2012. – 44 с.
4. Руденко В. П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. – У 3-х част.: підручник / В. П. Руденко. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 562 с.
5. Сухий П. О. Особливості сучасного розподілу та використання земель сільськогосподарського призначення в областях Західної України / П. О. Сухий // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Геогра-

фія - №2. – Тернопіль, 2007. – С. 84–90.

6. Царик Л. П. Ландшафтне різноманіття Поділля: еколого- і ландшафтно-географічні аспекти збереження і відновлення / Л. П. Царик, П. Л. Царик // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Географія - №21 (Вип. 32). – Тернопіль, 2012. – С. 154–160.
7. Черевко Г. В. Економіка природокористування / Г. В. Черевко, М. І. Яцків. — Львів: Світ, 1995 — 208 с.
8. Шищенко П. Г. Прикладная физическая география / П. Г. Шищенко. – К.: Вища школа, 1988. – 182 с.

Сухой П.О., Атаманюк Т.-М. Н. Особенности землепользования территорий населенных пунктов Тернопольского Приднестровья. Рассмотрены особенности современного землепользования в населенных пунктах Тернопольской области непосредственно граничащих с береговой линией р. Днестр. Исследуются компонентная структура земельного фонда и особенности его территориальной дифференциации. Рассчитаны значения коэффициента антропогенной преобразованности исследуемой территории. Предлагаются варианты оптимизации использования земельных ресурсов на перспективу.

Ключевые слова: земельный фонд, землепользование, коэффициент антропогенной преобразованности, рациональное землепользование, оптимизация использования земельных ресурсов.

Syhuj P., Atamanjyk M.-T. Features land populated areas Dnister region Ternopol. The features of modern land use in settlements in Ternopil region, directly adjacent to the shoreline of the Dniester River. Investigated the component structure of land resources and especially its territorial differentiation. Calculated coefficient antropogenic changing the study area. The variants optimize land use in the future.

Key words: land bank, land use, human factor changing of the rational land use, land use optimization.